

Gmina wiejska Złotoryja

Plan Rozwoju Lokalnego

Złotoryja sierpień 2004

SPIS TREŚCI

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	3
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	4
2.1. Analiza	4
a) położenie, powierzchnia, ludność.....	4
b) środowisko przyrodnicze	5
c) turystyka	6
d) zagospodarowanie przestrzenne.....	8
e) gospodarka	13
f) sfera społeczna	23
3. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE	37
4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	43
5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAM I REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU I WOJEWÓDZTWA	50
6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO..	56
7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006 I NA LATA 2007 – 2013	58
8. SYSTEM WDRAŻANIA, SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	63
SPIS TABEL	65

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotoryja to jeden z dokumentów planistycznych, który wyznacza przyszły kierunek przemian społeczno – gospodarczych oraz uwzględnia planowane projekty inwestycyjne, dla których będzie można ubiegać się o środki strukturalne z Unii Europejskiej.

Rozpoczęcie prac przygotowawczych w celu stworzenia PRL nastąpiło na początku 2004 r. Na spotkaniu ustalono, iż całościowy program pracy nad strategią, zawierający metody i zasady jej przygotowania będzie uwzględniał aktywny udział Społeczności gminnej. W sierpniu 2004 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli społecznych w celu omówienia problemów o znaczeniu priorytetowym oraz ujawnienia skali potrzeb.

Przedstawione zadania i projekty inwestycyjne, które będą realizowane w ramach PRL wynikają głównie z przyjętego Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2004 – 2006, uwzględniającego także kontynuację planowanych inwestycji po roku 2007. W tych latach Gmina zamierza przeznaczyć środki finansowe na inwestycje infrastrukturalne, takie jak: budowa sanitarnej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, modernizacja stanu nawierzchni dróg na terenie Gminy oraz rozbudowa infrastruktury społecznej i edukacyjnej.

Planowane inwestycje tworzą spójny element rozwoju gminy zmierzający do osiągnięcia zakładanych celów.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

2.1. Analiza

a) położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Złotoryja jest gminą wiejską, zajmującą powierzchnię 14500 ha w zachodniej części województwa dolnośląskiego. 77 % jej terenu stanowią użytki rolne, a 15 % lasy.

Gmina posiada skomplikowaną budowę geologiczną i urozmaiconą rzeźbę terenu. Leży na pograniczu dwóch typów krajobrazu. Jeden odznaczający się wyraźną monotonią falistej równiny, wiąże się z Wysoczyzną Chojnowską, wchodzącą w skład Niziny Śląskiej. Drugi to pełen malowniczych zakątków, pagórkowaty teren Pogórza Kaczawskiego, będący północną rubieżą Sudetów Zachodnich.

Największym ciekim przepływającym przez teren Gminy jest rzeka Kaczawa. Wezbrania jej są z reguły gwałtowne, lecz na ogół krótkotrwałe. Rzeka wielokrotnie zalewała swą dolinę, powodując liczne straty.

Gmina wiejska Złotoryja obejmuje 19 wsi sołectkich i 1 osadę. Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy. Dobre warunki dla rozwoju rolnictwa ma północna część gminy. Część południowa jest wyposażona lepiej w przemysł. W południowej części gminy są też warunki do uprawiania turystyki. W tej dziedzinie gmina upatruje na przyszłość możliwości rozwoju.

Tabela 1. Powierzchnia i sieć osadnicza

Powierzchnia		Sołectwa	Miejscowość		Powierzchnia gruntów w gestii jednostek samorządu terytorialnego w ha	
w km ²	W % powierzchni województwa		Ogółem	W tym wiejskie	Razem	W tym przekazanych w użytkowanie wieczyste
145	0,7	18	22	22	304	3

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Gmina wiejska Złotoryja liczy 7090 mieszkańców. Wśród mieszkańców nieznacznie więcej jest kobiet – statystycznie na 100 mężczyzn przypada 103,2 kobiet. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 48,9 osób na 1 km².

Tabela 2. Ludność

Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
7090	3489	3601	48,9	103,2	62,5

Źródło: opracowanie własne gminy Złotoryja

b) środowisko przyrodnicze

Gmina Złotoryja zlokalizowana jest na granicy dwóch krain geograficznych - Niziny Śląskiej i Sudetów. Na południe od Złotoryi rozciąga się malownicze

pagórkowate Pogórze Kaczawskie, które jest najdalej wysuniętą na północ częścią Sudetów. Złożoność budowy geologicznej i różnorodności form krajobrazowych terenów otaczających Złotoryję przyciąga turystów, zwłaszcza geologów oraz kolekcjonerów skał i minerałów.

Położenie Gminy wywiera wpływ na jej warunki klimatyczne. Są one względnie surowe, choć łagodniejsze niż na Pogórzu Kaczawskim. Przez teren Gminy przepływa rzeka Kaczawa, będąca dopływem sudeckim Odry. Zbiorniki wód podziemnych znajdują się na tym terenie głównie w złożach piaskowców i zlepieńców. Z otworów głębinowych tych skał, położonych między Jerzmanicami a Nową Ziemią czerpie się wodę pitną dla Złotoryi. Okolice gminy Złotoryja są pięknie położone pośród lasów mieszanych z przewagą liściastych. Bogata i ciekawa jest także występująca na tym terenie flora i fauna (szczególnie w okolicach Wilczej Góry). Gmina ze względu na ogólnie niski stopień urbanizacji i uprzemysłowienia reprezentuje dość wysoki poziom czystości środowiska naturalnego. Świadczy o tym zarówno niewielkie zanieczyszczenie powietrza, jak i występowanie pstrągów w rzece Kaczawa.

c) turystyka

Atrakcyjny krajobraz, wolne od zanieczyszczeń środowisko naturalne oraz bogactwo zabytków architektury powodują, że gmina wiejska Złotoryja posiada wszelkie przesłanki do Rozwoju turystyki.

Największą tradycję ma wieś Jerzmanice Zdrój gdzie ponad 100 lat temu założono uzdrowisko. Atrakcje turystyczne Jerzmanic Zdroju, to pomnik przyrody nieożywionej "Krucze skały", Skalne źródło zwane też źródłem św. Jadwigi, następnie studnia Trozendorfa. Szlakiem zielonym do Jerzmanic możemy trafić do zespołu pseudokrasowych jaskiń pod Wilczą Górą, a następnie zwiedzić rezerwat geologiczny "Wilcza Góra", którego główną osobliwością jest odsłonięty przekrój komina wulkanicznego - słynna "róża bazaltowa".

Spod rezerwatu rozciągają się piękne widoki na Pogórze i Góry Kaczawskie, Karkonosze, a także na Nizinę Śląską. Nową propozycją turystyczną jest położona w granicach Parku Krajobrazowego "Chełmy" wieś Leszczyna - dawny ośrodek górnictwa miedziowego. Podstawową atrakcją tej miejscowości jest odrestaurowany podwójny piec wapienniczy z XIX w. W pobliżu obserwować można interesujące

odstąpienie osadowych skał miedzionośnych dawnej kopalni "Ciche Szczęście", chronione jako pomnik przyrody nieożywionej w "starym zagłębieniu miedziowym". W miesiącu czerwcu 1999 roku otwarta została ścieżka przyrodniczo-kulturowa "Synklina Leszczyny".

Od 2000 r gmina wspólnie ze Złotoryjskim Towarzystwem Tradycji Górniczych dąży do budowy w Leszczynie „skansenu” górnictwa i hutnictwa z wykorzystaniem historycznych walorów tej miejscowości. Idea budowy miasteczka wzięła się stąd, że region złotoryjski bogaty w przeszłości w złoto, srebro, miedź, baryt, bazalt, wapienie, piaskowce nosi dziś miano „starego zagłębienia górniczego”.

Skansen docelowo będzie całoroczną atrakcją turystyczną i kulturową, przysporzy również tak potrzebne nowe miejsca pracy oraz da impuls do rozwoju usług turystycznych.

W gminie jest też szereg zabytków, szczególnie obiektów sakralnych które polecamy odwiedzić, a mianowicie: kościół św. Jadwigi w Prusicach - kryty częściowo gontowym dachem oraz sąsiadującą z nim kaplicę nagrobną, kościół Trzech Króli z XV w. w Brenniku, czternastowieczny kościół św. Antoniego w Jerzmanicach Zdroju z oryginalnym epitafium szlacheckiej rodziny Bocków oraz znajdujące się w Rokitnicy - kościół św. Michała (Bartłomieja) i ruiny zamku Henryka Brodatego z przełomu XII i XIV w. Godnym uwagi jest również mało znane, zabytkowe źródło św. Jadwigi w miejscowości Rzymówka, a także położone nad nim grodzisko z IX w.

Gmina wiejska Złotoryja przyciąga także poszukiwaczy minerałów oraz miłośników wspinaczki skałkowej. Szczególnie obficie występują tutaj złoża agatów, natomiast skalni alpiniści znajdą dla siebie dogodne miejsca w Jerzmanicach Zdroju na ścianach Kruczych Skał jak też położonym w lesie nad Dymarkami dawnym wyrobiskiem wapienia w Leszczynie.

Walory turystyczne:

- Rezerwat geologiczny - "Wilcza Góra",
- Park Krajobrazowy "Chełmy" - Leszczyna,
- "Krucze Skały" - Jerzmanice Zdrój,
- Piece wapiennicze "Leszczyna",
- Ruiny zamku w Rokitnicy,

- Ścieżka dydaktyczna "Synklina Leszczyny" w Leszczynie (za śladami górnictwa)
- Zasoby minerałów

Obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego, również w części leżącej na terytorium gminy Złotoryja, jest coraz częściej odwiedzany przez turystów z Polski i Europy.

Wśród głównych atutów można wyróżnić:

- złoto w potokach i rzekach
- barwne agaty i inne minerały
- najpiękniejsze w Sudetach jaskinie
- wygasłe wulkany
- malownicze skałki do wspinaczki
- tajemnicze podziemia i górnicze sztolnie
- pstrągi w rzekach
- interesujące zabytki

O atrakcyjności regionu decyduje także możliwość uprawiania różnych form turystyki:

- turystyki pieszej
- turystyki rowerowej
- turystyki samochodowej
- narciarstwa (sąsiedztwo Łysej Góry)
- łowiectwa

d) zagospodarowanie przestrzenne

Mimo ograniczonych środków finansowych, Gmina wiejska Złotoryja dokonała w ostatnim dziesięcioleciu ogromnego postępu w dziedzinie inwestycji infrastrukturalnych. Wciąż jednak niedostatecznie kształtuje się poziom skanalizowania i zwodociągowania Gminy, wiele do życzenia pozostawia także stan infrastruktury drogowej, bazy kulturalnej i sportowej. Braki w rozwoju lokalnej infrastruktury wymienia się jako jedne z głównych hamulców rozwoju gospodarczego Gminy. Gmina posiada opracowane w 2001 roku Studium Kierunków i Uwarunkowań Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.

- **Infrastruktura komunikacyjna:**

Przez teren gminy wiejskiej Złotoryja przebiega wiele bardzo ważnych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu krajowym, a nawet europejskim. Najważniejszym jest autostrada A-4 biegnącej od zachodniej do (docelowo) wschodniej granicy kraju. Niedaleko biegnie także droga szybkiego ruchu, którą w przyszłości pobiegnie planowana autostrada A-3, łącząca Skandynawię z południem Europy i Bliskim Wschodem. Korzystne połączenie z lotniskami kraju i Europy zapewnia Międzynarodowy Port Lotniczy we Wrocławiu, odległy od gminy Złotoryja o około 80 km, a także potencjalne możliwości eksploatacji lotnisk w Legnicy i Krzywej, przydatne w przyjmowaniu i ekspediowaniu przesyłek towarowych.

Komunikację autobusową z resztą kraju mieszkańcom gminy wiejskiej Złotoryja zapewniają, poprzez dworzec PKS w Złotoryi, połączenia linii PKS m.in. z Poznaniem, Wrocławiem, Jelenią Górą, Karpaczem, Szklarską Porębą itd. oraz rozbudowana i otwarta na potrzeby klientów sieć prywatnych przewoźników. Z Legnicą łączy ją dodatkowo linia MPK.

Na terenie gminy istnieje towarowy ruch kolejowy. Zawieszono natomiast deficytowe połączenia osobowe.

Ponadto przez obszar gminy przebiegają drogi krajowe: 370 z Kamiennej Góry, 364 z Lwówka śl., 363 z Bolesławca, 328 z Chojnowa (przecina autostradę A4), 364 z Legnicy (przez tę samą autostradę), 363 z Jawora.

Wśród zadań inwestycyjnych wymagających pilnej realizacji, mieszkańcy gminy Złotoryja wymieniają budowę oraz modernizację sieci dróg, których stan techniczny nie odpowiada współczesnym standardom. Poprawa stanu infrastruktury drogowej jest działaniem koniecznym dla aktywizacji gospodarczej gminy. Systematyczny wzrost liczby rejestrowanych samochodów powoduje, iż inwestycje drogowe należy zaliczyć do działań priorytetowych. Szczególnie ważne dla Gminy jest rozwój lokalnych połączeń skracających drogi między poszczególnymi miejscowościami poprawiającymi łączność z sąsiednimi gminami, jak też dojazd do pól.

Tabela 3. Drogi na terenie gminy wiejskiej Złotoryja

Nazwa wskaźnika	Wartość	Jedn.
Drogi gminne długość ogółem	90	km
Drogi gminne o nawierzchni twardej	42	km
Drogi gminne o nawierzchni ulepszonej	29	km
Drogi gminne gruntowe w km	600	km

Źródło: opracowanie własne gminy Złotoryja

- Infrastruktura wodociągowa-kanalizacyjna, gazowa**

Gmina Złotoryja posiada 135,2 km sieci wodociągowej i 75,6 km sieci kanalizacyjnej. Na 1950 przyłączy budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej przypada tylko 1450 mających dostęp do gminnej kanalizacji. Aby mówić o sytuacji co najmniej poprawnej, wartości te musiałyby się równoważyć. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosi w ciągu roku 206 dm³, zaś do sieci kanalizacyjnej odprowadzane są 152 dm³ ścieków.

Tabela 4. Wodociągi i kanalizacja

Sieć w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dm ³	Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną w dm ³
Wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowa	kanalizacyjna		
135,2	75,7	1950	1450	206	152

Źródło: opracowanie własne gminy Złotoryja

Gospodarkę komunalną i mieszkaniową w gminie prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z Złotoryi z siedzibą w Wilkowie Osiedlu. Jest to zakład budżetowy gminy. Działania Gminy w chwili obecnej koncentrują się głównie na skanalizowaniu jej północnej części, z której ścieki odprowadzane będą do Oczyszczalni ścieków w Lubiatowie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Przepustowość rzeczywista oczyszczalni wynosi 85 m³/d, a przepustowość maksymalna: 400 m³/d. 65 % gospodarstw domowych włączonych jest do systemu oczyszczania ścieków.

W celu poprawienia stanu środowiska gmina skoncentrowała swoje działania na:

- pełnym zwodociągowaniu gminy - gmina zwodociągowana jest w 100 %,
- budowie kanalizacji sanitarnej w północnej części Gminy i zakończenie kanalizacji południowej.
- do pełnej sprawności systemu wodociągowego konieczna jest budowa stacji uzdatniania wody w Gierałowcu

Pierwszym etapem tego działania była budowa oczyszczalni ścieków w Lubiatowie i oddanie jej do użytku w 2001 roku. W tym samym roku wybudowano kanalizację w Gierałowcu i podłączono ją do ww. oczyszczalni.

Tabela 5. Sieć gazowa

Gaz				Energia elektryczna	
Sieć w km	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	odbiorcy	zużycie w dam3	Odbiorcy Gospodarstwa domowe	Zużycie w MW h
21,6	300	423	356	2159	x

Gminna sieć gazociągowa ma długość 21,6. km Dostęp do sieci ma 300 gospodarstw domowych. Z gminnej sieci elektrycznej korzysta 2159 gospodarstw domowych. Gmina Złotoryja nie posiada własnego składowiska odpadów, korzysta z wysypiska komunalnego w Pielgrzymce.

- ***Własność nieruchomości***

W ciągu ostatnich czterech lat nieznacznie zmniejszyła się liczba gospodarstw domowych, wzrosła natomiast liczba mieszkań w Gminie. Zdecydowana większość zasobów mieszkaniowych w gminie Złotoryja to mieszkania prywatne (1180 w 2003 r.). Około 25 % (128) zasobów mieszkaniowych stanowią mieszkania komunalne. Przeciętna wielkość mieszkań komunalnych od lat się nie zmienia i wynosi 53 m².

Tabela 6. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie Złotoryja w latach 2000 - 2003 r.

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003
Liczba gospodarstw domowych w gminie	2160	2160	2159	2150
Liczba mieszkań ogółem	1815	1815	1815	1818
W tym: prywatnych	1050	1100	1150	1180
spółdzielczych	-	-	-	-
zakładowych	10	10	10	10
komunalnych	302	321	301	323
Pozostałych (SP)	453	384	354	305

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Tabela 7. Charakterystyka komunalnych zasobów mieszkaniowych w gminie Złotoryja w latach 2000 - 2003 r.

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003
Liczba gospodarstw domowych w gminie	2160	2160	2159	2150
Liczba budynków mieszkalnych	105	105	104	104
Liczba lokali mieszkalnych	302	321	301	323
Liczba lokali użytkowych	4	4	4	2
Powierzchnia eksploatacyjna ogółem (w tys. m ² powierzchni użytkowej)	-	-	-	-
Powierzchnia lokali mieszkalnych (w tys. m ²)	16	17	16	17
Przeciętna wielkość mieszkania (w m ²)	53	53	53	53
Liczba lokali mieszkalnych sprzedanych przez gminę	9	4	20	2

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Mieszkańcy gminy wiejskiej Złotoryja nie mają większych problemów dostępem do usług telekomunikacyjnych. Stacjonarny telefon posiada ok. 1000 gospodarstw domowych, zaś ponad 80 % powierzchni Gminy obejmuje zasięg telefonii komórkowej. Mimo, iż wskaźniki te są znacznie niższe niż średnia europejska, to jednak w ostatniej dekadzie poczyniono olbrzymi postęp w tym zakresie.

Identyfikacja problemów

- brak dostatecznie rozwiniętej sieci kanalizacyjnej,
- modernizacja sieci drogowej na terenie gminy Złotoryja,
- budowa i modernizacja istniejących świetlic wiejskich,
- poprawa oferty turystycznej (baza noclegowa, gastronomiczna),
- niedoinwestowana oświata,
- budowa chodników
- Uregulowanie kwestii gospodarki odpadami – wspólna modernizacja z gminą Pielgrzymka wysypiska zgodnie z planem gospodarki odpadami,
- Poprawa estetyki obszaru Gminy
- Uregulowanie rzek
- Budowa oświetlenia dróg gminnych
- Budowa infrastruktury sportowej

e) gospodarka

Gmina wiejska Złotoryja ma charakter rolniczo – przemysłowy. Pewną rolę ogrywa również turystyka. Na terenie Gminy funkcjonuje kilka gospodarstw agroturystycznych.

Przemysł na terenie Gminy zlokalizowany jest głównie w obrębie Wilkowa, gdzie znajdują się dwie kopalnie bazaltu (przedsiębiorstwa te wprowadzają nowoczesne technologie wydobycia, dlatego też stopień oddziaływania na środowisko jest minimalny):

- Przedsiębiorstwo Górniczo-Produkcyjne "BAZALT",
- Zielonogórskie Kopalnie Surowców Mineralnych,

oraz na terenie obrębu Wilków, gdzie na terenie byłej kopalni "Lena" utworzono kilkadziesiąt zakładów produkcyjnych.

Preferowane kierunki inwestycji

- wodociągi, kanalizacja,
- modernizacja i budowa dróg,
- rozbudowa bazy sportowej i turystycznej,
- zagospodarowanie obiektów i terenów przemysłowych,
- przetwórstwo rolno-spożywcze.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej

ogółem	Sektor		Z ogółem				
	publiczny	prywatny	Jednostki budżetowe	Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki prawa handlowego	Spółki z udziałem kapitału zagranicznego	Osoby fizyczne
389	14	375	8	2	25	13	309

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Złotoryja dominują te będące w prywatnych rękach (375). Najpopularniejszą formą prawną są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (309). Na terenie gminy występowało 25 spółek prawa handlowego, zaś 13 podmiotów miało zagranicznych właścicieli (bądź współwłaścicieli).

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej

ogółem	W tym					
	przemysł	budownictwo	Handel i naprawy	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Obsługa nieruchomości i firm; nauka	Ochrona zdrowia i opieka społeczna
389	54	32	136	35	44	6

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Większość przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy wiejskiej Złotoryja jako główny przedmiot działalności przedstawiło handel i naprawy (135). Znaczna część to zakłady przemysłowe (54) oraz budowlane (32). Także transport (35) i obsługa firm i nieruchomości (44) ma donośne znaczenie dla lokalnej gospodarki.

Tabela 10. Struktura osób pracujących

Ogółem	Sektor		Z ogółem				
	Publiczny	Prywatny	Rolniczy	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe	Na 1000 mieszkańców
1138	491	647	58	764	113	203	163

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Z ogółu 1138 zatrudnionych większość pracuje w sektorze prywatnym (647). Sektor państwowy zatrudnia 491 osób. Największą liczbę miejsc pracy generuje przemysł i budownictwo (764). Znaczna część ludności zajmuje się usługami, zarówno rynkowymi (113) jak i nierynkowymi (203). Relatywnie niewielkie znaczenie dla lokalnego rynku pracy ma zatrudnienie w rolnictwie (58).

Optymizmem napawa fakt, iż co roku zwiększa się liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy. Wzrost jest co prawda niewielki, jednak konsekwentnie przybywa nowych firm.

Tabela 11. Podmioty gospodarcze na terenie gminy

liczba podmiotów gospodarczych w roku 2000	liczba podmiotów gospodarczych w roku 2001	liczba podmiotów gospodarczych w roku 2002	liczba podmiotów gospodarczych (stan XII) 2003
308	315	322	323

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Do najważniejszych zakładów funkcjonujących na terenie gminy należy zaliczyć:

1. „Bazalt” Przedsiębiorstwo Górniczo-Produkcyjne
2. Boart Longyear sp. z o.o
3. „Inter- Dekor” Przedsiębiorstwo Produkcyjno-handlowe sp z o.o
4. „Kluge Klawiatura”
5. „Nord Pol”
6. Fabryka tektury Nowa Ziemia
7. Kopalnia Bazaltu Wilcza Góra
8. Mirexim
9. „Nalpol” Zakład Mięсны

Dokładną charakterystykę w/w podmiotów gospodarczych prezentuje tabela nr 11.

Tabela 12. Bilans wykorzystania terenów gminy

Powierzchnia ogólna gminy:	145 km ²	
Tereny /w ha/:	Istniejące	Planowane
Tereny pod budownictwo mieszkalne	298,00	307,00
Tereny pod przemysł	53,00	113,35
Tereny parków	400,00	
Tereny lasów	2.181,00	2.323,20
Powierzchnia wód otwartych	12	
Pozostałe	11.212,00	
Ewentualnie:		
Tereny użytkowane rolniczo łącznie w tym:	11.368,00	10.819,38
-grunty orne	9.425,00	
-użytki zielone	1.628,00	

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

O rolniczym charakterze gminy Złotoryja świadczy także bilans wykorzystania terenów gminy. Zdecydowanie dominują grunty orne, których łączna powierzchnia

wynosi 11368 ha. W przyszłości planuje się zmniejszenie ich powierzchni do 10819,38.

Znaczną część powierzchni Gminy zajmują lasy. Stan na dzień dzisiejszy wynosi 2181 ha, i planuje się w przyszłości powiększyć tą wartość do 2323 ha.

Szacuje się, że w przyszłości ulegnie powiększeniu powierzchnia terenów pod budownictwo mieszkalne, z obecnych 298 ha do 307 ha.

Największy procentowy przyrost powierzchni będzie jednak dotyczył terenów przemysłowych. Ich wartość powinny w niedługim okresie czasu ulec podwojeniu z obecnych 53 ha do 113,35 ha. Taka polityka gospodarowania terenami gminy jest spójna z koncepcją rozwoju gospodarczego gminy Złotoryja.

Tabela 13. Zakłady przemysłowe w gminie

Nazwa zakładu lub jego właściciel	Forma prawna	Średnioroczne zatrudnienie na przestrzeni ostatnich trzech lat			Rodzaj produkcji lub usług	Główne rynki zbytu	Czy działalność jest uciążliwa dla środowiska	Czy firma uczestniczy w realizacji gminnych inwestycji	Umiejscowienie zakładu (miasto czy gmina)
		2002	2003	2004					
		2002	2003	2004					
„Bazalt” Przedsiębiorstwo Górniczo-Produkcyjne	Przed. państwowe	Ok. 220	Ok. 220	Ok. 180	Produkcja kruszyw z kamienia	Polska	Tak	Tak	gmina
Boart Longyear sp. z o.o.	Sp z o.o.	Ok. 212	Ok. 195	Ok. 191	Produkcja maszyn i części górniczych	Europa	Nie	Nie	gmina
“Inter- Dekor” Przedsiębiorstwo Produkcyjno-handlowe sp z o.o.	Sp z o.o.	Ok. 260	Ok. 220	Ok. 189	Produkcja bombek	Polska, Europa	Nie	Nie	gmina
„Kluge Klawiatura”	Sp z o.o.	Ok. 12	Ok. 12	Ok. 12	Części do fortepianów	Europa	Nie	Nie	gmina
„Nord Pol”	Sp z o.o.	Ok.	Ok.	Ok.	Lizaki lodowe	Polska	Nie	Nie	gmina

		12	12	12					
Fabryka tektury Nowa Ziemia	Sp z o.o	Ok. 20	Ok. 20	Ok. 22	Produkcja tektury i papieru	Polska	Nie	Nie	gmina
Kopalnia Bazaltu Wilcza Góra	Sp. z o.o	Ok. 60	Ok. 50	Ok. 50	Produkcja kruszyw z kamieni	Polska	Nie	Nie	gmina
Mirexim	Sp. z o.o.	Ok. 40	Ok. 43	Ok. 43	Produkcja art. z drzewa	Polska	Nie	Nie	gmina
„Nalpol” Zakład Mięsny	Sp z o.o	Ok. 50	Ok. 50	Ok. 50	Produkcja wyrobów mięsnych	Polska	Nie	Nie	gmina

- Rolnictwo**

Korzystne warunki glebowo-klimatyczne sprzyjają produkcji rolnej na terenie gminy wiejskiej Złotoryja. Przeważa tu uprawa zbóż (pszenicy) i buraków cukrowych. W strukturze jakości gleb przeważają gleby dobre II-IV klasy, a gleby słabe V i VI klasy występują w postaci nierównomiernie rozmieszczonych enklaw.

Tabela 14. Struktura powierzchni ze względu na klasę gruntów

Struktura gruntów ornych w gminie	Powierzchnia w hektarach
grunty bardzo dobre - klasa I , II	1742
grunty dobre - klasa III	5411
grunty średnie - klasa IV	1725
grunty słabe - klasa V, VI	547

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Tabela 15. Gospodarstwa rolne na terenie gminy:

liczba gospodarstw rolnych w 2000 roku	liczba gospodarstw rolnych w 2001 roku	Liczba gospodarstw rolnych w 2002 roku	Liczba gospodarstw rolnych (stan XII) 2003
667	668	685	721

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Statystyki pokazują, że z roku na rok zwiększa się liczba gospodarstw rolnych na terenie Gminy. Niestety, przybywa także gospodarstw małoobszarowych, których powierzchnia nie przekracza 5 ha.

W 2003 r. na terenie gminy Złotoryja zarejestrowanych było 1084 gospodarstw rolnych. Zdecydowaną większość z nich stanowiły gospodarstwa małe (do 10 ha), a nawet karłowate (do 1 ha). Powierzchnia 394 gospodarstw nie przekraczała 1 ha. Cieszy natomiast fakt, iż nie brakowało gospodarstw rolnych o dużym potencjale

ekonomicznym, produkującym przede wszystkim na rynek, a nie jedynie na własne potrzeby. Areał upraw 150 z nich wynosił między 10 a 50 ha, natomiast powierzchnia 14 gospodarstw przekraczała 50 ha.

Tabela 16. Struktura gospodarstw rolnych

Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	w roku 2001	w roku 2002	w roku 2003
do 5 ha powierzchni	336	356	394
Powierzchnia 5 - 10 ha	168	164	163
Powierzchnia 10 - 50 ha	154	153	150
Powierzchnia powyżej 50 ha	10	12	14

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Tabela 17. Struktura powierzchni ze względu na własność gruntu

Własność	Powierzchnia w hektarach			
	klasa I - II	klasa III	klasa IV	klasa V – VI
osób fizycznych	1401	4894	1900	600
osób prawnych	466	1169	305	96
gminy:	36	80	43	10
wydzierżawione osobom fizycznym	20,04	46,62	16,80	8,40
wydzierżawione osobom prawnym	-	-	-	-
W zasobach Skarbu Państwa	-	40	11	2

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Właścicielami większości gruntów na terenie gminy Złotoryja są osoby fizyczne i prawne. Śladowe ilości ziemi posiada Gmina i Skarb Państwa.

Tabela 18. Dynamika obrotu ziemią w okresie ostatnich trzech lat:

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych przez gminę [ha]		
	w roku 2001	w roku 2002	W roku 2003
Osoby fizyczne	11	8	33
Osoby prawne	0	0	0

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych przez Skarb Państwa [ha]		
	w roku 2001	w roku 2002	w roku 2003
Osoby fizyczne	20	403	108
Osoby prawne	-	15	4

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych przez osoby fizyczne [ha]		
	w roku 2001	w roku 2002	w roku 2003
Osoby fizyczne	130	122	53
Osoby prawne	-	-	-

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych przez osoby prawne [ha]		
	w roku 2001	w roku 2002	w roku 2003
Osoby fizyczne	25	408	110
Osoby prawne	-	17	6

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

- **Identyfikacja problemów**

Większość problemów dotyczących gminy wiejskiej Złotoryja, definiowanych przez jej mieszkańców dotyczy rozbudowy infrastruktury lokalnej. Mieszkańcy wciąż za niewystarczający uznają dostęp do sanitarnej sieci kanalizacyjnej, narzekają także na stan dróg leżących na terenie gminy.

Niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę wskazuje się jako jeden z elementów hamujących rozwój turystyki na terenie Gminy. Mieszkańcy mają świadomość walorów krajobrazowych swojej gminy, jednak ten potencjał nadal nie jest dostatecznie wykorzystany.

Aby osiągnąć większą dynamikę rozwoju gminy Złotoryja, niezbędne jest aktywne pozyskiwanie nowych oraz tworzenie klimatu gospodarczego przyjaznego przedsiębiorcom.

Niepowtarzalną szansą na rozwój Gminy są także fundusze strukturalne, których wykorzystanie może znacznie usprawnić proces modernizacji funkcjonujących małych i średnich przedsiębiorstw oraz o przyczynić się do powstawania nowych.

f) sfera społeczna

Gminę Złotoryja zamieszkuje 7090 mieszkańców, z czego 4362 jest w wieku produkcyjnym. W wieku przedprodukcyjnym są 1674 osoby, zaś wiek poprodukcyjny osiągnęło 1054 osób. Łącznie w wieku nieprodukcyjnym jest 2728 osób.

- **uwarunkowania demograficzne i rynek pracy**

Tabela 19. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Ogółem	Przedprodukcyjny			Produkcyjny						Poprodukcyjny
	Razem	0-14 lat	15-17 lat	Razem	18-24 lat	25-43 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60 lat i więcej
7090	1674	1310	364	4362	988	982	936	1166	290	1054

Źródło: opracowanie własne gminy Złotoryja

Tabela 20. Ruch naturalny ludności

Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
W liczbach bezwzględnych				na 1000 mieszkańców			
41	98	73	25	5,8	13,9	10,4	3,6

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Gmina Złotoryja korzystnie wyróżnia się na tle innych polskich gmin dodatnim przyrostem naturalnym. W ostatnim okresie urodzeń było znacznie więcej niż zgonów. Także ponadprzeciętnie kształtuje się liczba zawieranych małżeństw.

Tabela 21. Ludność wg poziomu wykształcenia

ogółem	Wykształcenie						
	W tym						
	wyższe	policealne	średnie			Zawodowe (zasadnicze)	podstawowe
			razem	zawodowe	ogólnokształcące		
5836	220	92	1104	863	241	1776	2369

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

220 mieszkańców gminy Złotoryja posiada wykształcenie wyższe, 1104 osoby ukończyły szkoły średnie, 92 zaś legitymują się wykształceniem policealnym. Na ogólnie niską średnią wykształcenia w Gminie wpływa fakt, iż 1776 osoby zakończyły edukację na poziomie szkoły zasadniczej zawodowej, natomiast aż 2369 osób ma jedynie podstawowe wykształcenie.

Tabela 22. Bezrobocie na terenie powiatu złotoryjskiego

	Bezrobotni				Oferty pracy
	Ogółem	Kobiety	Z prawem do zasiłku	Absolwenci szkół	
Powiat Złotoryjski	6720	3436	1231	168	9
Gmina Złotoryja Dane za rok 2003	946	491	164	30	108

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja oraz Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Wśród osób bezrobotnych nieznaczną większość stanowią kobiety (491). Prawo do zasiłku przysługiwało 164 osobom (dane za 2003 r.). 30 osób to absolwenci różnego rodzaju szkół i uczelni. Na 946 osób przypadało 108 ofert

zatrudnienia. Dane te odzwierciedlają sytuację panującą na terenie całego powiatu Złotoryjskiego.

Tabela 23. Struktura bezrobotnych według wieku

	Wiek					
	ogółem	24 lata i mniej	25-34	35-44	45-54	55 lat i więcej
Powiat złotoryjski	6720	1769	1693	1578	1553	127
Gmina Złotoryja	946	240	247	209	230	20

Źródło: Opracowanie własne gminy oraz Złotoryja Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Bezrobocie największym problemem jest wśród ludzi młodych. Na 946 osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie Pracy w Złotoryi bez pracy jest 240 osób w wieku do 24 lat, w przedziale wiekowym 25 – 34 lata 247. niewiele lepiej kształtuje się poziom bezrobocia u osób w średnim wieku (35 – 44 i 45 – 54 lata), odpowiednio 209 i 230 osoby bezrobotne. Bezrobocie jest znacznie niższe wśród najstarszej grupy osób po 55 roku życia. W tej grupie bez pracy pozostawało 20 osób. Można jednak uznać, że w tej grupie dochodzi do statystycznych przesunięć niż autentycznego wyeliminowania problemu bezrobocia. Osoby w tej grupie wiekowej znacznie wcześniej przechodzą bowiem na renty i wcześniejsze emerytury, co jest znaczącym obciążeniem dla budżetu.

Analogiczną sytuację możemy zaobserwować wśród statystyk dotyczących powiatu złotoryjskiego. W tym przypadku problem bezrobocia również najmocniej dotyka ludzi młodych. Można mieć nadzieję, że obserwowane obecnie przyśpieszenie tempa rozwoju gospodarczego spowoduje napływ nowych inwestycji i chociaż częściowo rozwiąże problem wysokiego bezrobocia. Należy także w miarę możliwości podjąć lokalne inicjatywy pobudzające rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy Złotoryja i całego powiatu złotoryjskiego.

Tabela 24. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia

	Ogółem	Z wykształceniem				
		wyższym	policealnym	Średnim ogólnokształcącym	Zasadniczym zawodowym	Gimnazjalnym i niższym
Powiat złotoryjski	6720	150	1217	245	2814	2294
Gmina Złotoryja	946	16	141	27	395	367

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja oraz Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Przyglądając się statystykom dotyczącym bezrobocia odnajdujemy potwierdzenie tezy, że jest ono ściśle powiązane z poziomem wykształcenia. Z ogółu mieszkańców gminy Złotoryja zarejestrowanych w PUP w Złotoryi, 16 posiadało dyplom wyższej uczelni. Znacznie większa była już grupa osób z wykształceniem średnim (27) i policealnym (141). Najwięcej osób bez pracy było wśród absolwentów szkół zawodowych (395) oraz podstawowych lub osób bez wykształcenia (367).

Podobnie, jak przy zastosowaniu poprzednich parametrów, statystyki gminne znajdują swoje potwierdzenie w statystykach powiatowych. Tutaj również jednym z głównych determinantów pozostawania bez pracy jest poziom wykształcenia.

W ostatnich latach Polacy zdali sobie sprawę, iż wykształcenie jest głównym determinantem decydującym o sukcesie zawodowym. Mimo, że dyplom wyższej uczelni nie gwarantuje obecnie zatrudnienia, to jednak jego uzyskanie jest niezbędne, by znaleźć interesujące zatrudnienie.

W 2002 roku aż 35% polskich kobiet i 19% mężczyzn z niskim wykształceniem, w wieku od 20 do 24 lat nigdy nie zdołało uzyskać zatrudnienia.

W tej statystyce Polska przegrywa z krajami OECD. Tam średnio co czwarta młoda kobieta i co dziesiąty mężczyzna byli słabo wykształceni i bez pracy. Podobną sytuację jak w Polsce miały młode Węgierki, Greczynki i Czeszki.

Młodzi ludzie coraz lepiej rozumieją, że wykształcenie jest ich przepustką na rynek pracy. Dlatego uczą się coraz dłużej.

Jeszcze w 1995 roku kształcił się tylko co czwarty młody Polak w wieku 20-24. Siedem lat później co drugi Polak w tym wieku nie rezygnował z nauki. Pod tym

względem wyprzedziliśmy wiele państw OECD - tam nie zaprzestawał nauki niepełna co trzeci młody człowiek.

Według raportu, w 2002 roku w krajach OECD kształciło się 82% osób w wieku 15-19 lat, 38% w wieku 20-24 lat i ponad 13% w wieku 25-29 lat. Polska w tych zestawieniach wyraźnie wygrywa. Wskaźniki wynosiły odpowiednio: 96, 54 i 15 procent.

Niestety, nie poprawia to w znaczący sposób sytuacji młodych ludzi na rynku pracy. Bez zatrudnienia pozostawał co szósty młody człowiek w wieku 20-29 lat.

Bezrobocie dotyka przede wszystkim osób słabo wykształconych. W Polsce w 2002 roku wśród ludzi w tej grupie wiekowej bez pracy było 31% osób z wykształceniem poniżej średniego, 21 procent - z wykształceniem średnim i 8% - po studiach¹.

Gminne Centrum Informacji

Gmina Złotoryja wielką wagę przywiązuje do Rozwoju społeczeństwa informatycznego. W tym celu podjęła działania mające na celu ułatwienie swoim mieszkańcom dostępu do usług informatycznych, tworząc Gminne Centrum Informacji.

Gminne Centrum Informacji nosi nazwę „Złota Sieć Pracy Dolnego Śląska” Gminne Infocentrum Przedsiębiorczości w Wilkowie Gmina Złotoryja i działa przy Federacji Pracodawców Polski zachodniej w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca” Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Centrum działa na obszarze Gminy Złotoryja i obejmuje swym zasięgiem podległe gminy w strukturze Powiatu Złotoryjskiego.

Centrum działa w oparciu o zawarte porozumienia współpracy pomiędzy: Kaczawskim Klubem Biznesu przy Federacji Pracodawców Polski Zachodniej, Starostwem Powiatu Złotoryjskiego, Powiatowym Urzędem Pracy w Złotoryi, Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy.

Infocentrum to miejsce, w którym oferowane są usługi dostępu do informacji nie tylko dla ludzi, którzy potrafią wykorzystać najnowszą technikę, ale również dla ludzi, którzy odczuwają brak takich umiejętności, a chcieliby nauczyć się obsługi

---

¹ Rzeczpospolita, 15.09.2004 r.

komputera oraz mieć możliwość dostępu do wszelkiego rodzaju informacji dostępnych w internecie.

Głównym celem GCI jest przybliżenie lokalnej społeczności usług teleinformatycznych oraz ich praktycznego wykorzystania w życiu codziennym. Infocentrum to również lokalne centrum informacji gdzie gromadzone są informacje z terenu nie tylko gminy, w której działa lecz z obszaru całej Polski (za pośrednictwem internetu). Jest to jakby **“publiczne biuro”** w którym usługi dostępne są nieodpłatnie.

Zakres działalności Gminnego Infocentrum Przedsiębiorczości.

1. Usługi w zakresie udostępniania informacji istniejącej w sieci internet:
  - a) udzielanie informacji dot. pracy
  - b) udzielanie informacji dot. nauki
  - c) udzielanie informacji dla osób prowadzących działalność gospodarczą
2. Usługi w zakresie umieszczania w sieci własnych informacji (e-mail, fax).
3. Pomoc bezrobotnym:
  - a) w poszukiwaniu pracy
  - b) przy przygotowaniu: oferty, CV, podania o pracę itd..
4. Pomoc dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
  - a) przy wypełnianiu wniosku o rejestrację działalności
  - b) udzielanie informacji: gdzie zarejestrować działalność, gdzie uzyskać nr NIP, Regon itd..
  - c) Udostępnianie aktualnych przepisów prawa miejscowego i ustaw (dostępnych w internecie)
5. Udostępnianie sprzętu komputerowego (na miejscu) w celu:
  - a) korzystania z Internetu
  - b) redagowania pism
  - c) drukowania, skanowania
6. Usługi dla małych firm w zakresie:

- a) pomoc przy wypełnianiu deklaracji ZUS
- b) kserowanie dokumentów, wysyłanie fax

7. Kojarzenie kupujących i sprzedających poprzez zbieranie ogłoszeń.

8. Współpraca ze szkołami:

- a) lekcje informatyki dla uczniów, obsługi sprzętu komputerowego, skanera, ksero, fax-u
- b) nauka korzystania z internetu, obsługa poczty elektronicznej, szukanie potrzebnych informacji w internecie

9. Organizowanie kursów i szkoleń.

10. Pomoc organizacjom pozarządowym:

- a) wyszukiwanie fundacji i instytucji, z których można uzyskać dotację na działalność organizacji
- b) wyszukiwanie programów pomocowych z UE

11. Pośrednictwo w zakupie książek, podręczników szkolnych i innych publikacji w księgarniach internetowych.

12. Informacja turystyczna.

IV. Materiały wspomagające sprawne działanie GCI.

IV.1. Materiały udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotoryi:

- **Gospodarka finansowa**

Dochody własne gminy Złotoryja stanowią ponad połowę jej zasobów finansowych. Do najbardziej istotnych pozycji należy zaliczyć podatek od nieruchomości (3021,9 tyś. PLN) oraz podatek dochodowy od osób fizycznych (886,9 tyś. PLN). Na subwencje ogólne składa się kwota 3647,4 tyś. PLN, zaś dotacje z budżetu państwa stanowiły sumę 1047,4 tyś. PLN.

Tabela 25. Struktura dochodów budżetowych

ogółem	W tym					Ogółem na 1 mieszkańca
	Dochody własne			Subwencje ogólne	Dotacje z budżetu państwa	
	razem	W tym podatek				
		Od nieruchomości	Dochodowy od osób fizycznych			
w tysiącach złotych						
11160,3	6205,7	3021,9	886,9	3641,6	1047,4	1591,37

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Prawie połowę wydatków budżetowych gminy Złotoryja pochłania oświata i wychowanie. Mimo, iż jest to ogromny wysiłek finansowy, Gmina stara się zapewnić poziom edukacji na wysokim poziomie. Władze doskonale zdają sobie sprawę, że tylko wyedukowana kadra może w przyszłości wpłynąć na rozwój regionu i zapewnić pożądany wzrost gospodarczy.

Tabela 26. Wydatki budżetowe gminy według działań

ogółem	W tym					Ogółem na 1 mieszkańca
	Gospodarka a komunalna i ochrona środowiska	Gospodarka mieszkaniowa	Oświata i wychowanie	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	
w tysiącach złotych						
10163,1	422,1	622,5	3984,8	464,0	1367,1	1449,18

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Znacznym obciążeniem finansowym dla Gminy są wydatki na ochronę zdrowia i opiekę społeczną. Gmina przywiązuje także dużą wagę do rozwoju życia kulturalnego swoich mieszkańców oraz wykazuje się wysoką dbałością o ochronę środowiska naturalnego.

Budżet gminy wynosi 13.204.709 zł, a roczne wydatki budżetu gminy na jednego mieszkańca kształtują się na poziomie 1.851 zł.

Nazwa wskaźnika	Wartość	Jedn.
Dochody budżetu własne ogółem	5 768 673	PLN
Dochody budżetu własne podatek rolny	1 014 310	PLN
Dochody budżetu własne podatek od nieruchomości	2 697 115	PLN
Dochody budżetu własne podatek od środków transportowych	47 189	PLN
Dochody budżetu własne opłaty lokalne	0	PLN

Nazwa wskaźnika	Wartość	Jedn.
Dochody budżetu z tytułu udziałów w podatkach ogółem	999 799	PLN
Dochody budżetu z tytułu udziałów w podatkach osób fizycznych	955 983	PLN
Dochody budżetu z tytułu udziałów w podatkach osób prawnych	43 816	PLN

- **Dostęp do infrastruktury kulturalnej, edukacyjnej i zdrowotnej**

Życie kulturalne na terenie gminy Złotoryja inicjowane jest przez instytucję kultury jaką jest Gminna Biblioteka Publiczna nadzorująca pracę kilkunastu świetlic wiejskich. Gmina dysponuje siecią wiejskich świetlic zlokalizowanych w niemal wszystkich miejscowościach Gminy. Imprezy organizowane przez Gminę Złotoryja oraz inne organizacje funkcjonujące na terenie gminy cieszą się ogromnym powodzeniem, zarówno wśród jej mieszkańców jak i gości z zewnątrz.

Nazwa i rodzaj i placówki

Świetlice Wiejskie

- Jerzmanice Zdrój,
- Gierałtowiec,
- Rokitnica,
- Wilków Osiedle,

- Lubiaków,
- Podolany,
- Sępów,
- Brennik,
- Kozów,
- Leszczyna,
- Łażniki,
- Nowa Wieś Złotoryjska,
- Prusice,
- Pyskowice,
- Przymówka,
- Wysocko,
- Kopacz

Tabela 27. Imprezy sportowe i rekreacyjne na terenie gminy Złotoryja

Nazwa imprezy	Organizator	Charakter imprezy *	Czas trwania (ilość dni)	Szacunkowa ilość uczestników
Dymarki Kaczawskie	Złotoryjskie Towarzystwo Tradycji Górniczych	R, W	3	9000
Edukacyjne Dymarki Kaczawskie	Złotoryjskie Towarzystwo Tradycji Górniczych	R, W	1	2500
Wyścig Kolarski O Puchar Wójta Gminy Złotoryja	Gmina Złotoryja	R, O	1	500
Turniej Piłkarski O Puchar Wójta	Grupa LZS	R, L	1	500
Rajd Dzieciaczek	Gmina Złotoryja	R, L	1	800
Piknik Kolarski „Leszczyna”	Urząd Gminy	R, L	1	80
Turniej Piłkarski Oldboi „ O Puchar Przewodniczącego Rady Gminy”	LZS	R, L	1	500

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Największą imprezą odbywającą się na terenie Gminy Złotoryja są „Dymarki Kaczawskie w Leszczynie” organizowane przez Złotoryjskie Towarzystwo Tradycji Górniczych przy udziale Gminy Złotoryja. Jest to impreza cykliczna, która w roku 2000 miała swoją pierwszą edycję.

Miejscowość Leszczyna została wybrana przez organizatorów na miejsce przeprowadzenia Dymarek ze względu na tradycje występującemu od wieków złoża miedzionośne i fakt, że urokliwa wieś leży na terenie Parku Krajobrazowego „Chełmy”. W roku 2004 liczba osób, które uczestniczyły w trzy dniowej imprezie szacuje się na ok. 9000, co wskazuje na dużą popularność tej imprezy.

Do typowych atrakcji Dymarek należy: bicie monety – Dymara, formowanie „podkówki szczęścia”, możliwość pospacerowania malowniczą trzykilometrową ścieżką dydaktyczną „Synklina Leszczyny”, prezentacja starodawnych cechów rzemiosł związanych z górnictwem i hutnictwem oraz turniej rycerski, możliwość wykorzystania XIX-to wiecznych pieców w celu pokazania społeczeństwu procesu wytwórczego miedzi dawnymi metodami. Dymarki Kaczawskie ukazują również bogactwo i różnorodność folkloru poprzez występy zespołów folklorystycznych związanych ze społecznością napływową Pt. „Folklor Dolnego Śląska przez wieki”.

Biblioteki Wiejskie

- Rokitnica,
- Wilków Osiedle,
- Gierałowiec,
- Jerzmanice Zdrój

Imprezy kulturalne na terenie gminy:

- Dożynki Gminne - Gmina Złotoryja, Rada Sołecka, LZS
- Dni Wilkowa - Zarząd Osiedla, SP w Wilkowie
- Święto Ludowe - Gmina Złotoryja, Rada Sołecka, SP, LZS
- Wigilia dla samotnych - Gmina Złotoryja, Szkoły Podstawowe, Gimnazja

Gmina Złotoryja zapewnia także swoim mieszkańcom możliwość rozwijania własnych zainteresowań sportowych. Na terenie Gminy funkcjonuje wiele klubów sportowych koncentrujących wokół siebie wielu mieszkańców Gminy. Ponadto

organizowane są zawody sportowe, w których sportowcy mogą wykazać się własnymi dokonaniem, walcząc o atrakcyjne nagrody

Tabela 28. Kluby i organizacje sportowe na terenie gminy

Nazwa klubu bądź organizacji:	Ilość aktywnych uczestników
LZS „Wilkowianka „ Wilków	55
LZS „Lechia” Rokitnica	46
LZS „Przyszłość” Prusice	37
LZS „Iskra” Jerzmanice Zdrój	35
LZS „Lubiatowianka” Lubiatów	31
LZS „Polonia” Brennik	24
LZS „Polonia” Ernestynów	57
KKS Moto-Mrów Rzymówka	8
Fundacja wspierania kultury ruchu „OCELOT”	

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

Na terenie Gminy Złotoryja działa Fundacja wspierania kultury ruchu „Ocelot” , która prowadzi działalność w zakresie:

- Kultury
- Sportu
- Medycyny

Jest to grupa polskich artystów, która od 1999 roku prezentuje widowisko artystyczno – akrobatyczne poprzez połączenie sportu i sztuki. Grupa akrobatyczna znana jest ze swych występów w całej Europie, uświetniali swym przedstawieniem wiele imprez dla instytucji kulturalnych oraz przedsiębiorstw na terenie kraju i poza nim.

Obecnie Fundacja przy udziale Gminy Złotoryja planuje stworzyć w miejscowości Wyskok centrum kulturalno-sportowo-medyczne. W zaadaptowanych budynkach chcą stworzyć:

- Salę gimnastyczną – miejsce treningów i prób artystów, która będzie centralnym punktem w tworzeniu Centrum Edukacji Sportu i będzie również udostępniana szerszemu ogółowi mieszkańców
- Ośrodek Medycyny Ruchu Składający się z:
  - ośrodka rehabilitacji i fizykoterapii
  - biura przygotowań do stworzenia Instytutu Medycyny Ruchu
  - bazy hotelowo-gastronomicznej
- Ośrodek Konsultingowo – Szkoleniowy składający się z:
  - specjalistycznych sal szkoleniowych
  - zaplecza naukowego
  - bazy hotelowo - gastronomicznej

Na terenie gminy wiejskiej Złotoryja występują placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Wilkowie
- Szkoła Podstawowa w Rokitnicy
- Szkoła Podstawowa w Gierałtowie
- Gimnazjum w Lubiatowie
- Gimnazjum w Wilkowie

Do szkół podstawowych i gimnazjum uczęszcza ogółem 816 dzieci

Stan techniczny gminnych placówek oświatowych kwalifikuje większość z nich do pilnej modernizacji. Niezbędne jest przeprowadzenie remontów budowlanych oraz wyposażenie ich w niezbędne pomoce dydaktyczne. W przyszłości gmina Złotoryja planuje budowę sali gimnastycznej w Gierałtowie. Realizacja tych inwestycji nie będzie możliwa bez pozyskania finansowania z funduszy strukturalnych. Budowa hali sportowej przyczyni się częściowo do realizacji zadań zawartych w Strategii Państwa dla Młodzieży na lata 2003 – 2012, celem której jest tworzenie warunków, umożliwiających młodym ludziom z różnych środowisk jednakowy start w dorosłe życie.

Profilaktyka zdrowotna na terenie Gminy Złotoryja prowadzona jest przez następujące ośrodki zdrowia:

- Ośrodek Zdrowia w Rokitnicy
tel. (76) 8783124
- Ośrodek Zdrowia w Gierałowcu
tel. (76) 8781413
- Ośrodek Zdrowia w Wilkowie
tel. (76) 8783331
- Indywidualna praktyka stomatologiczna

Służba zdrowia od lat boryka się kłopotami finansowymi, zarówno na szczeblu centralnym jak i lokalnym. Ośrodki Zdrowia na terenie gminy Złotoryja są w stanie zapewnić mieszkańcom dostęp do podstawowej opieki medycznej jedynie na podstawowym poziomie. Szansą na rozszerzenie oferty usług medycznych jest pozyskanie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na zakup nowego sprzętu medycznego oraz na przeprowadzenie niezbędnych remontów.

Specjalistyczne usługi medyczne oraz leczenie zamknięte świadczone są przez szpital wojewódzki w Legnicy oraz szpital w Złotoryi.

- **Identyfikacja problemów**

Do podstawowych problemów hamujących rozwój społeczny i gospodarczy gminy wiejskiej Złotoryja należy zaliczyć przede wszystkim wysokie bezrobocie oraz ogólnie niskie wykształcenie osób nie mających zatrudnienia. Z tym natomiast wiążą się często kolejne problemy: wzrost frustracji pewnych grup społeczeństwa, alkoholizm a także wzrost przestępczości. Problemy te niejednokrotnie dotyczą osób bardzo młodych, którzy mają szczególnie trudny start w życie zawodowe. To właśnie z tej grupy rekrutuje się najwięcej klientów urzędów pracy.

Dążąc do Rozwoju społecznego i gospodarczego gminy Złotoryja niezbędne jest także zadbanie o lokalną infrastrukturę medyczną i edukacyjną. Do podstawowych potrzeb w tym zakresie zaliczono m.in. modernizację i wyposażenie w sprzęt medyczny gminnych ośrodków zdrowia, budowę nowych i modernizację istniejących świetlic, poprawę stanu technicznego nieruchomości szkolnych, budowę sali gimnastycznej w Gierałowcu oraz wyposażenie szkół w niezbędne pomoce naukowe.

3. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE

Analiza SWOT jest narzędziem badawczym, za pomocą którego można wyszczególnić mocne jak i słabe strony gminy Złotoryja. Znajomość potencjału gminy pozwoli podjąć działania, które przyczynią się do długofalowego rozwoju Gminy, zaś świadomość istniejących zagrożeń pozwoli wyeliminować te elementy, które ów rozwój hamują.

Tabela 29. Mocne i słabe strony gminy wiejskiej Złotoryja

MOCNE I SŁABE STRONY	
Mocne strony - atuty	Słabe strony- problemy
ŚRODOWISKO NATURALNE	
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjny krajobraz • Nieskażone środowisko naturalne • Walory turystyczne (interesujące zabytki) • Wysoka jakość użytków rolnych • Dobra jakość wód 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost hałasu na drogach komunikacyjnych • nieuregulowane rzeki
STRUKTURA GOSPODARKI, INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<ul style="list-style-type: none"> • Nowoczesne rolnictwo • Prężnie działające firmy zajmujące się wydobywaniem i przetwórstwem kamienia 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna • Niedofinansowane szkolnictwo • zła jakość nawierzchni dróg • Niezagospodarowane i niszczące zabudowania po byłym PGR • Zły stan techniczny części budynków w Gminie • Brak zagospodarowania terenów rekreacyjnych • Brak bazy turystycznej
LOKALIZACJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Bliskość autostrady A4 • Niewielka odległość do ośrodków miejskich • Występowanie terenów inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dekapitalizacja infrastruktury technicznej i transportowej • Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych

SPOŁECZNOŚĆ	
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne zmiany w strukturze wykształcenia mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat • bogactwo dorobku kulturalnego • Możliwość tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze usług turystycznych • System ulg i preferencji dla podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie bezrobocie • Niska elastyczność osób bezrobotnych na potrzeby rynku • Niskie wykształcenie ogółu mieszkańców • Niedopasowanie personelu do wymagań rynku pracy • Niski poziom przedsiębiorczości

Gmina wiejska Złotoryja od lat podejmuje działania mające przyczynić się do poprawy jakości życia jej mieszkańców. Systematycznie modernizuje się lokalną infrastrukturę drogową i sanitarno-kanalizacyjną na terenie Gminy, wciąż jednak występują pewne braki w tym zakresie. Przeprowadzenie inwestycji w tych dziedzinach jest elementem koniecznym, by zainteresować Gminą potencjalnych inwestorów oraz turystów, szukających interesujących miejsc i wypoczynku w komfortowych warunkach.

Tabela 30. Szanse i zagrożenia gminy wiejskiej Złotoryja

SZANSE I ZAGROŻENIA	
SZANSE	ZAGROŻENIA
ŚRODOWISKO NATURALNE	
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość wykorzystania posiadanych zasobów krajobrazowych dla Rozwoju turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • Niskie tempo Rozwoju funkcji turystycznych gminy w stosunku do gmin ościennych • Dzikie wysypiska odpadów
STRUKTURA GOSPODARKI , INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość turystycznego wykorzystania lokalnych zasobów leśnych • Stabilna pozycja polskiej waluty • Możliwość wykorzystania funduszy strukturalnych do rozwoju gospodarczego Gminy • Rozwój dróg i autostrad (wykorzystanie kruszyw wydobywanych na terenie gminy) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kosztowny i trudnodostępny kredyt dla podmiotów pragnących rozwijać własną działalność • Wysokie koszty pozapłacowe zniechęcające do zatrudniania dodatkowego personelu ewentualnie praca „na czarno” • Zawile i niestabilne prawo • Nadmierny fiskalizm w gospodarce hamujący inicjatywy gospodarcze w

wiejskiej Złotoryja)	społeczeństwie
LOKALIZACJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój krótkookresowej (np. weekendowej, rowerowej) turystyki mieszkańców pobliskich miast • Pozyskanie inwestorów • Wzrost popytu na działki budowlane generowany przez mieszkańców Legnicy, • Atrakcyjne położenie geograficzne: niewielka odległość od południowej i zachodniej granicy Polski, sąsiedztwo dużych miast (Wrocław, Legnica, • 	<ul style="list-style-type: none"> • Migracje ludności do większych ośrodków miejskich w poszukiwaniu zatrudnienia
SPOŁECZNOŚĆ	
<ul style="list-style-type: none"> • Aspiracje edukacyjne młodych ludzi • Zapobieganie patologiom społecznym poprzez rozwój usług kulturalnych i sportowych • Dodatni przyrost naturalny 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych, szczególnie na obszarach dawnych PGR-ów

Tabela 31. Zadania operacyjne

Nr. zadania	Nazwa zadania operacyjnego
1.	Opracowanie i wdrażanie programu promującego przedsiębiorczość i aktywność obywatelską wśród społeczności lokalnej. <ul style="list-style-type: none"> • Edukacja społeczeństwa w zakresie podstawowych elementów prawa, których znajomość jest przydatna w życiu codziennym. • Zachęcanie do współpracy z władzami Gminy • Edukacja w zakresie sytuacji kryzysowych (stan zagrożenia życia lub zdrowia).
2.	Opracowanie planów stref aktywności gospodarczej. <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie zachęcającej oferty dla inwestorów • Aktywizowanie mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej • Zachęcanie małych i średnich przedsiębiorców do wykorzystania środków finansowych z UE na rozwój firm i tworzenie nowych

	miejsc pracy w regionie
3.	Wykorzystanie potencjału położenia geograficznego <ul style="list-style-type: none"> • Promocja gminy Złotoryja jako obszaru o unikatowych atrakcjach turystycznych i krajobrazowych
4.	Doskonalenie pracy jakości samorządu: <ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie stałego monitoringu możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych, na lokalne inwestycje. • Promocja atutów Gminy w celu przyciągnięcia potencjalnych inwestorów i pobudzenia przedsiębiorczości lokalnej.
5.	Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej (mosty, oznakowanie dróg, budowa nowych parkingów, zmiana nawierzchni dróg, modernizacja układu komunikacyjnego).
6.	Rozwój infrastruktury komunalnej (woda, kanalizacja ,gaz).
7.	Stąły rozwój systemu oświaty: <ul style="list-style-type: none"> • Remonty istniejących obiektów szkół podstawowych i gimnazjalnych • Podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej w celu zmniejszeniu dysproporcji w wykształceniu względem konkurencyjnych obszarów miejskich
8.	Program nowego budownictwa mieszkaniowego: <ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie mieszkań komunalnych i socjalnych
9.	Obniżenie bezrobocia: <ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia osób zamierzających podjąć samodzielną działalność gospodarczą • Uruchomienie robót publicznych i interwencyjnych
10	Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej (świetlice itp.) i sportowej (boiska, szatnie)

Uwarunkowania rozwoju gminy Złotoryja

Gmina Złotoryja dzięki dogodnej lokalizacji oraz dynamicznie działającym władzom samorządowym posiada szerokie możliwości rozwoju. Do wielkich plusów można zaliczyć przebiegające przez teren Gminy szlaki komunikacyjne, przede wszystkim autostradę A4, niewielką odległość do zachodniej i południowej granicy kraju oraz walory turystyczne Gminy

Rozwój turystyki jest realną alternatywą dla zatrudnienia w przemyśle i rolnictwie. Mieszkańcy jednogłośnie wskazują, iż ich Gmina ma wiele atrakcyjnych

miejsc, które mogą stać turystycznymi atrakcjami, np. najstarszą wieś w gminie Rzymówka, staw osadowy Lena, grotty i jaskinie na Wilczej Górze oraz wiele zabytków architektury o unikatowej wartości. Ponadto bliskie sąsiedztwo innych atrakcyjnych gmin powinno stanowić zachętę do Rozwoju sektora usług turystycznych. Gmina Złotoryja swoje działania promocyjne oparła na własnej historii związanej z tradycją górnictwa i hutnictwa. Dzięki odbywającej się co roku imprezie „Dymarki Kaczawskie w Leszczynie” organizowanej przez Złotoryjskie Towarzystwo Tradycji Górniczych i Gminę Złotoryja chcemy przybliżyć wszystkim wielowiekowe tradycje kulturowe regionu oraz ukazać bogatą historię wydobywania i przetopu miedzi. Budowa „skansenu” czyli miasteczka górniczo – hutniczego, które docelowo będzie całoroczną atrakcją ma nie tylko przyczynić się do promocji Gminy ale również ma dać impuls do rozwoju usług turystycznych oraz do tworzenia nowych miejsc pracy.

Aby gmina mogła w pełni wykorzystać tkwiący w niej potencjał, niezbędne jest przeprowadzenie szeregu inwestycji poprawiających jakość życia na jej terenie. Do czołowych problemów definiowanych zarówno przez samorząd jak i mieszkańców gminy Złotoryja, należy brak kanalizacji oraz dróg odpowiedniej jakości. Wielką szansą dla Gminy na szybką realizację tych inwestycji jest fakt integracji Polski z Unią Europejską. Sprawne wykorzystanie funduszy europejskich, m.in. środków z *Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ZPORR)* oraz Sektorowego Programu Operacyjnego *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich* wpłynie na trwałą poprawę stanu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i drogowej na terenie Gminy.

Gmina Złotoryja należy do rejonów o ponadprzeciętnej stopie bezrobocia. Rozwiązania problemu bezrobocia strukturalnego należy szukać w edukacji młodego pokolenia oraz stwarzaniu szans edukacyjnych dla wszystkich chętnych chcących podnosić swoje kwalifikacje. Badania pokazują, że problem bezrobocia nierozzerwalnie jest związany z poziomem wykształcenia. Szansą na poprawę sytuacji w tym zakresie są środki finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Kierunki rozwoju gospodarczego

1. Realizacja inwestycji infrastrukturalnych na terenie Gminy,
2. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw,
3. Likwidacja bezrobocia strukturalnego,
4. Rozwój sektora usług – w tym usług turystycznych,
5. Dążenie do pozyskania nowych inwestycji
6. Renowacja i zagospodarowanie zabytków architektury,
7. Stwarzanie szans edukacyjnych młodym ludziom

Podejmowane działania w celu poprawy środowiska naturalnego

1. Skuteczna ochrona ujęć wodociągowych
2. Skuteczna ochrona zasobów wód podziemnych
3. Ochrona środowiska przed odpadami komunalnymi i przemysłowymi
4. Ochrona gruntów rolnych i leśnych
5. Wspomaganie lokalnych inicjatyw ekologicznych
6. Dążenie do zwiększenia powierzchni terenów zieleni w całym systemie powiązań przyrodniczych oraz w zespołach przylegających do tego systemu
7. Dążenie do zagospodarowania obszaru systemu różnymi rodzajami zieleni przy zachowaniu zgodności gatunkowej z warunkami siedliskowymi, otwartymi powierzchniami wód, uprawami rolnymi ogrodowymi
8. Pogłębianie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w programach szkolnych

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Wszystkie najważniejsze inwestycje, jakie będą realizowane w Gminie Złotoryja wynikają z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego zatwierdzonego przez Radę Gminy na lata 2004 – 2006, który stanowi załącznik Nr 11 do Uchwały nr XII/121/04 z dnia 30 stycznia 2004 r. Podstawę do tego typu planowania uwzględniającego horyzontalne planowanie budżetowe daje ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych. Wszystkie planowane inwestycje są zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 32. Inwestycje zrealizowane w latach 2002 – 2003

Inwestycje zrealizowane w latach 2002 – 2003		
ROK	Nazwa działania	Wartość
2002	Przedsięwzięcie z zakresu infrastruktury sanitarnej wsi	703 000
2003	Przedsięwzięcie z zakresu infrastruktury sanitarnej wsi	3 322 000
2002	Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury komunikacyjnej	256 000
2003	Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury komunikacyjnej	686 000
2002	Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury społecznej (kultura, oświata, sport, zdrowie)	227 000
2003	Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury społecznej (kultura, oświata, sport, zdrowie)	130 000

Źródło: Opracowanie własne gminy Złotoryja

W latach 2002 – 2003 gmina Złotoryja na unowocześnienie infrastruktury technicznej przeznaczyła ponad 5 500 000 zł. Większość z tej kwoty pochłonęły inwestycje z zakresu infrastruktury sanitarnej oraz komunikacyjnej. Pamiętano także o finansowaniu kultury, sportu, oświaty i opieki zdrowotnej.

Inwestycje zaplanowane na lata 2004 – 2006 kontynuują tę politykę. Za priorytetowe uznano dokończenie szeregu inwestycji infrastrukturalnych na terenie Gminy. Na najbliższy okres zaplanowano budowę sanitarnych sieci kanalizacyjnych, budowę oraz modernizację dróg oraz realizację przedsięwzięć z zakresu oświaty i sportu. Listę inwestycji przewidzianych do realizacji w w/w okresie przedstawia tabela nr 33.

Tabela 33. Projekty i zadania inwestycyjne na lata 2004-2006

Nazwa planowanego zadania	Kryteria ważności	Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego	Posiadane opracowania	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Uczestnicy działań	Nakłady
I. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU INFRASTRUKTURY SANITACYJNEJ WSI							
1. Budowa kanalizacji sanitarnej w Wysokoku	3	zgodne	Studium wykonalności	I 2004 - X 2005	3 km. wybudowanej sieci kanalizacyjnej	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	740 000
2. Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Podolany	3	zgodne	Dokumentacja techniczna, pozwolenie na budowę, studium wykonalności	I 2004 - X 2005	8,3 km. wybudowanej sieci kanalizacyjnej	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	2 150 000
3. Budowa kanalizacji sanitarnej w Leszczynie	2	zgodne	Dokumentacja techniczna, pozwolenie na budowę, studium wykonalności	VI – X 2006	8 km. wybudowanej sieci kanalizacyjnej	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	3 522 000
II. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI I TRANSPORTU							
1. Budowa drogi Brennik – Podolany	3	zgodne	Dokumentacja techniczna, pozwolenie na budowę, studium wykonalności	VII 2004 – X 2005	1,6 km. wybudowanej drogi	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	570 000
2. Budowa drogi Prusice – Wilków (staw osadowy)	3	zgodne	Dokumentacja techniczna, pozwolenie na budowę, studium wykonalności	VII 2004 – X 2005	2,5 km. wybudowanej drogi	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	808 000
3. Budowa drogi Rokitnica - Wilków	2	zgodne	Dokumentacja techniczna, pozwolenie na budowę, studium wykonalności	IV – IX 2006	3,1 km. wybudowanej drogi	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	946 000

III. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU OŚWIATY							
1. Budowa Sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Gierałowcu	1	zgodne	Dokumentacja techniczna w opracowaniu	VII 2004 –VII 2006	wybudowanie 1 obiektu infrastruktury sportowej	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW,	2 200 000
IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU ODNOWY WSI							
1. Adaptacja budynku byłej szkoły na świetlicę wiejską w Prusicach	2	zgodne	Program Odnowy Wsi, dokumentacja techniczna	IV – XI 2005	zmodernizowanie 160 m ² obiektów kulturalnych	Gmina, mieszkańcy EFRR	562 000
2. Adaptacja budynku byłej kotłowni na świetlicę wiejską w Ernestynowie	2	zgodne	Program Odnowy Wsi, dokumentacja techniczna	IV – XI 2005	Zmodernizowanie 120 m ² obiektów kulturalnych	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	562 000
V. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH							
1. Uzbrojenie terenu pod lokalną strefę gospodarczą	2	Plan w opracowaniu	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego – w opracowaniu	II – X 2006	20 ha powierzchni terenów inwestycyjnych, które staną się dostępne po realizacji projektu	Gmina, mieszkańcy ,WFOŚiGW, EFRR	1 500 000

Tabela 34 .Wykaz inwestycji planowanych do realizacji na lata 2007 – 2013

Lp.	Inwestycja	Oczekiwane rezultaty	Szacunkowy koszt
1	Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sanitacyjnej i wodociągowej wsi <ul style="list-style-type: none"> • Kanalizacja sanitarna w Łażnikach • Kanalizacja sanitarna w Nowej Wsi Złotoryjskiej • Kanalizacja sanitarna w Pyskowicach • Kanalizacja sanitarna w Przymówce • Stacja uzdatniania wody w Gierałtowie 	7 km wybudowanej sieci kanalizacyjnej	2.000.000
		5 km wybudowanej sieci kanalizacyjnej	1.500.000
		4 km wybudowanej sieci kanalizacyjnej	1.500.000
		4 km wybudowanej sieci kanalizacyjnej	2.000.000
		500 m ³ /godz wody poddanej uzdatnieniu	2.000 000
2	Przedsięwzięcia z zakresu komunikacji i transportu <ul style="list-style-type: none"> • Lubiaków – 3 km • Gierałtowiec – 1 km • Kopacz – 1.5 km • Rokitnica – 1 km • Nowa Wieś Złotoryjska – 4 km • Podolany – (Kolonia) – 1 km • Leszczyzna – 1.2 km 	3 km wybudowanej drogi	2.000.000
		1 km wybudowanej drogi	800.000
		1,5 km wybudowanej drogi	1.000.000
		1 km wybudowanej drogi	800.000
		4 km wybudowanej drogi	2.500.000
			300.000
		1 km wybudowanej drogi	1.000.000

	<ul style="list-style-type: none"> • Łaźniki – Krajów – 1,2 km • Złotoryja – Wilków (k. Wilczej Góry) • Modernizacja dróg w miejscowości Jerzmanice Zdrój • Inne drogi lokalne i trasy rowerowe 	1,2 km wybudowanej drogi 1,2 km wybudowanej drogi 2 km wybudowanej drogi Zmodernizowanie 3 km drogi Wybudowanie 8 km tras rowerowych	500.000 800.000 1.500.000 800.000
3	Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportowej <ul style="list-style-type: none"> • Budowa boiska sportowego w Lubiatowie • Budowa szatni sportowych Brennik i Lubiatów • Budowa szatni sportowej w Prusicach 	Wybudowanie 1 obiektu infrastruktury sportowej Wybudowanie 1 obiektu infrastruktury sportowej Wybudowanie 1 obiektu infrastruktury sportowej	40.000 100.000 100.000
4	Przedsięwzięcia z zakresu rozbudowy oświetlenia drogowego w Gminie	50 nowo podłączonych punktów oświetlenia drogowego	150.000
5	Sporządzenie i realizacja Planów odnowy Wsi Wilków. Leszczyna, Brennik. Jerzmanice Zdrój, Sępów, Rzymówka	Sporządzenie 6 opracowań dla miejscowości gminnych	1.500.000

Gmina Złotoryja zdaje sobie sprawę o ograniczonym zasobie środków finansowych, jakimi dysponuje, i że wszystkich potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej nie uda się jej zrealizować w okresie najbliższych trzech lat. Dlatego też przygotowała precyzyjny wykaz projektów, których realizacja nastąpi na przestrzeni lat 2007 – 2013. W tym czasie wartość przewidywanych inwestycji powinna wynieść, wg obecnych szacunków, ponad 20 milionów złotych. Powodzenie w realizacji tych inwestycji będzie w dużej mierze zależało od sprawnego, efektywnego wykorzystania funduszy strukturalnych.

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU I WOJEWÓDZTWA

Zadania inwestycyjne wpisane w Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

1. Modernizacja Autostrady A4
2. Modernizacja dróg wojewódzkich (328 i 365) relacji Złotoryja – Świerzawa – Jelenia Góra
3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa drogi relacji Złotoryja – Ruszów

Założenia Planu Rozwoju Lokalnego gminy Złotoryja są zbieżny z zadaniami Strategii Województwa Dolnośląskiego. W poszczególnych dziedzinach Plan Rozwoju Lokalnego gminy Złotoryja zakłada:

Sfera gospodarki

Przedsiębiorczość:

1. Tworzenie warunków, które sprzyjają napływowi inwestycji bezpośrednich
2. Promocja gospodarcza regionu,

Infrastruktura:

1. Dopełnienie systemu głównych szlaków komunikacyjnych przez modernizację i podwyższenie standardów dróg regionalnych (w tym drogi alternatywne do autostrad),
2. Poprawa stanu nawierzchni dróg (w tym ekspresowe usuwanie uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu).

Zatrudnienie:

1. Ustanowienie preferencji dla firm regionalnych przy wyborze z podobnie korzystnych ofert (certyfikat dolnośląski),

2. Kreowanie tanich miejsc pracy związanych z utrzymaniem estetyki otoczenia i bieżącą konserwacją infrastruktury publicznej.

Turystyka i rekreacja

1. Promowanie wewnątrzregionalnej turystyki weekendowej,
2. Ekspozowanie turystycznych walorów krajobrazu oraz zespołów urbanistycznych i architektonicznych,
3. Uzupełnienie oferty rekreacyjnej o propozycje turystyczne, kulturalne, i sportowe,
4. Podwyższanie kwalifikacji pracowników sektora turystycznego (procedury profesjonalne, języki obce, komputery),

Tereny wiejskie:

1. Doradztwo i szkolenia w zakresie kredytów, podatków, przepisów, marketingu, zarządzania produkcją itp.
2. Rozwój agroturystyki w pasmach północnym i południowym,
3. Promowanie regionalnych produktów rolnych wysokiej jakości,
4. Poprawa standardów cywilizacyjnych: warunków sanitarnych, estetyki, ładu przestrzennego,
5. Wspieranie budowy i modernizacji wiejskiej infrastruktury,
6. Unowocześnienie struktury agrarnej,
7. Rozwój pozarolniczych form gospodarowania: rzemiosła, drobnej wytwórczości i usług (w tym internetowych),
8. Ofensywne rozwijanie oferty agroturystycznej ukierunkowanej na zagranicę.

Sfera socjalna

Zdrowie:

1. Eliminowanie szkodliwych zanieczyszczeń środowiska

Bezpieczeństwo:

1. Działania na rzecz radykalnej poprawy bezpieczeństwa w komunikacji, a zwłaszcza w ruchu drogowym,

2. Wspieranie działań skierowanych przeciw patologiom społecznym (narkomanii, wandalizmowi itd.),
3. Działania zapobiegawcze i resocjalizacyjne w środowiskach patologicznych, w tym zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
4. Identyfikacja źródeł społecznych lęków i niepokojów oraz odpowiednia profilaktyka.

Sfera zasobów ludzkich

Kultura i nauka:

1. Sprawowanie pieczy nad dziedzictwem kulturalnym Dolnego Śląska - rewaloryzacja układów urbanistycznych, restauracja zabytków, scalanie zasobów muzealnych
2. Wsparcie dla lokalnych inicjatyw kulturalnych
3. Wspomaganie niezależnych przedsięwzięć kulturalnych w regionie,
4. Kształtowanie podstawowych nawyków uczestnictwa w życiu kulturalnym przez edukację i popularyzację wiedzy,

Edukacja:

1. Zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży z małych miejscowości,
2. Zapewnienie efektywnego dostępu do oświaty dzieciom ze środowisk problemowych (bieda, bezrobocie, patologie społeczne),
3. Wspieranie inicjatyw budowy i modernizacji powszechnie dostępnych obiektów sportowych.

Zadania inwestycyjne realizowane przez Powiat Złotoryjski na terenie gminy Złotoryja

Działania podejmowane przez Gminę Złotoryja ujęte w Planie Rozwoju Lokalnego są również zgodne ze Strategią Rozwoju Gospodarczego Powiatu Złotoryjskiego. Zadania ujęte w PRL wpisują się w następujące cele strategiczne powiatu:

I . Rozwój turystyki kwalifikowanej

W ramach tego celu Gmina Złotoryja wykorzystując swoje zasoby naturalne i kulturowo – historyczne pragnie pobudzić ruch turystyczny oraz rozwinąć usługi w tej dziedzinie.

IV . Rozwój obszarów wiejskich

Gmina Złotoryja w ramach tego celu dąży do realizacji przedsięwzięć z zakresu : Infrastruktury sanitacyjnej wsi, komunikacji i transportu, uzbrojenia terenu pod lokalną strefę gospodarczą oraz przedsięwzięć z zakresu oświaty i kultury.

Wspólnymi działaniami Gminy i Powiatu są opracowywane dokumenty takie jak: Plan Ochrony Środowiska oraz Gospodarki Odpadami.

Wiele zadań jest spójnych, gdyż dotyczą np.: łączących się dróg gminnych i powiatowych. Do takich zadań zaliczyć można modernizację sieci dróg oraz uzupełnienie sieci dróg lokalnych.

Z zakresu turystyki:

- Opracowanie programu odpowiedniego udostępniania obszarów chronionych na potrzeby turystyki
- Aktywizacja turystyczna parków krajobrazowych
- Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień
- Denaturalizacja i poprawa stanu zniszczonych ekosystemów siedlisk przyrodniczych
- Zapobiegania degradacji wiejskich parków

Z zakresu rolnictwa:

- Upowszechnienie zasad dobrej praktyki rolniczej
- Kontrola stopnia zakwaszenia gleb

Z zakresu gospodarki odpadami:

- Opracowanie i wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami Niebezpiecznymi
- Opracowanie i wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami Komunalnymi
- Opracowanie i realizacja kompleksowego Planu Gospodarki Odpadami Przemysłowymi
- Wspieranie tworzenia systemu odbioru i składowania odpadów
- Wspieranie likwidacji dzikich wysypisk

Z zakresu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych:

- Wsparcie związków gmin dla wspólnego prowadzenia gospodarki ściekami
- Opracowanie i realizacja programu szkoleń dla rolników
- Opracowanie i wdrożenie programu zwiększenia retencji naturalnej

Z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego:

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Stopniowa realizacja tras pieszych i rowerowych

Z zakresu infrastruktury drogowej (zestawienie projektów jako potrzeb do realizacji w przyszłości):

- Droga Nr 2610 D Złotoryja – Wilków
- Droga Nr 2611 Łukaszów – Gierałowiec
- Droga Nr 2614 D Jerzmanice – Podgórniki
- Droga Nr 2267 D Strupie – Podolany
- Droga Nr 262615 Nowa Wieś Złotoryjska
- Droga Nr 2617 D Gierałowiec – Wilczyce
- Droga Nr 2618 D Kozów – Rzymówka – Krotoszyce
- Droga Nr 2603 D Biegoszów – Wilków
- Droga Nr 2621 D Wilków – Leszczyna
- Droga Nr 2622 Rokitnica – Prusice – Sichów
- Droga Nr 2623 D Sępów do drogi wojewódzkiej 328

Wykaz przedsięwzięć województwa dolnośląskiego z dziedziny ochrony przeciwpowodziowej, planowanych do realizacji w latach 2004 - 2006 z udziałem środków Funduszu Spójności

Wykaz przedsięwzięć z terenu Województwa Dolnośląskiego zgłoszonych do dofinansowania z Funduszu Spójności został opracowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na podstawie

kryteriów dotyczących planowanego efektu ekologicznego oraz wykonalności technicznej, ekonomicznej i finansowej projektu.

Wnioskodawcą jest Pełnomocnik Rządu Rzeczypospolitej Polski ds. "Programu dla Odry 2006". Nazwa realizowanego projektu brzmi: **„Zbiornik i poldery w dorzeczu Odry - zlewnia Kaczawa (Rzymówka - gm. Złotoryja, Pielgrzymka - gm. Złotoryja, Grobla - gm. Paszowice)”**.

Przedsięwzięcie obejmuje budowę zbiorników - Rzymówka, Pielgrzymka, Grobla o łącznej pojemności powodziowej 18,86 mln m³ pozwoli na zmniejszenie fali powodziowej i bezpieczne przeprowadzenie przez istniejące urządzenia ochrony od powodzi bez konieczności przebudowy obwałowań.

Gmina uczestniczy w Porozumieniu Gmin, współpracującej z Unią Gmin Śląskich, przygotowujących materiały do wniosku do Funduszu Spójności na projekt „Ochrona Zlewni Kaczawy”.

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego powinna przyczyniać się zarówno w krótszej, jak i dłuższej perspektywie do osiągnięcia:

- Rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego gminy Złotoryja - wzrost inwestycji zewnętrznych w gminie Złotoryja, spadek przestępczości, wzrost liczby turystów odwiedzających gminę Złotoryja,
- Rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorców - wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach,
- Restrukturyzacji wybranych dziedzin usług publicznych oraz gospodarki lokalnej i regionalnej opierającą się na zasadach zrównoważonego rozwoju,
- Przeciwdziałanie bezrobociu poprzez tworzeni nowych i utrzymaniu istniejących miejsc pracy – dane PUP Złotoryja na temat poziomu bezrobocia w gminie Złotoryja,
- Poprawienia stanu infrastruktury technicznej i drogowej w celu realizowania nowych inwestycji gospodarczych – wzrost liczby zmodernizowanych i nowowybudowanych dróg na obszarze Gminy
- Poprawa stanu infrastruktury kanalizacyjnej – długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej oraz liczba gospodarstw domowych korzystających z gminnej sieci sanitarnej
- Rozwoju kultury regionalnej i lokalnej będącej składnikami kultury narodowej oraz ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy – wzrost znaczenia lokalnych imprez kulturalnych, wartość nakładów finansowych na renowację obiektów zabytkowych oraz promocję regionu,
- Poprawy stanu środowiska naturalnego oraz promocji zasobów przyrodniczych – ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do środowiska naturalnego, prowadzenie monitoringu źródeł i wielkości zanieczyszczeń,

- Wzrostu poziomu wykształcenia mieszkańców gminy wiejskiej Złotoryja oraz kwalifikacji zawodowych – dane demograficzne na temat wykształcenia poszczególnych grup ludności,
- Dywersyfikacja źródeł dochodów ludności, stworzenie alternatywy dla sektora rolnego – procent ludności uzyskującej dochód z działalności innej, niż działalność rolnicza,

7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006 I NA LATA 2007 – 2013

Tabela 35. Program inwestycyjny gminy Złotoryja na lata 2004 – 2006

Rok	Zad lp.	Nazwa programu i zadania	Okres realizacji inwestycji	Łączne nakłady finansowe	Wysokość wydatków na realizację inwestycji			
					Budżet gminy	Fundusze UE (EFRR, EFGiOR)	Inne źródła WFOŚ i GW FP, FOGR, NFOŚiGW	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
2004	1.	Program 1 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sanitacyjnej wsi Budowa kanalizacji sanitarnej Gierałowiec Lubiatów zad.3 w miejscowości Lubiatów kontynuacja (poprawa warunków sanitarnych wsi)	IX 2003 VII 2004	2.634.894,63	8.064	-----	1.556.641	
		2.	Budowa kanalizacji sanitarnej Podolany (poprawa warunków sanitarnych wsi)	I - IX 2004	2.081.858, I O	6.954	965.269	1.040.000
		3.	Opracowanie dokumentacji technicznej na kanalizację sanitarną w Leszczynie i Wysoku	I - IX 2004	3.000.000	60.000	-----	-----
	4.	Program 2 Przedsięwzięcia z zakresu komunikacji i transportu						
		4.	Budowa drogi Brennik - Podalany (polepszenie warunków komunikacyjnych i transportu)	VII - IX 2004	260.000	140.400	119.600	-----
	5.	Budowa drogi Prusice staw osadowy (polepszenie warunków komunikacyjnych i transportu)	VII -- IX 2004	87.500	87.500	-----	-----	
6.	Program 3 Przedsięwzięcia z zakresu oświaty							
	6.	Opracowanie projektu sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Gierałowcu	IV - VII 2004 VII 2005	1.800.000	55.000	-----	-----	
		Razem		9.864.252,73	357.918	1.084.869	2.596.641	

Rok	Zad Ip.	Nazwa programu i zadania	Okres realizacji inwestycji	Łączne nakłady finansowe	Wysokość wydatków na realizac.ię inwestyc.ii		
					Budżet gminy	Fundusze UE (EFRR, EFGiOR)	Inne źródła WFOŚ i GW FP,FOGR, NFOŚiGW, Budżet Wojewody
I.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2005		Program I					
		Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sanitacyjnej wsi					
	1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wysokoku (polepszenie warunków sanitarnych wsi)	II-X 2005	740 000	50.000	475.000	215.000
	2.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Podolany	II-X 2005	2 150 000	-----	1 500 000	650 000
		Program II					
		Przedsięwzięcia z zakresu komunikacji i transportu					
	1.	Budowa drogi Brennik - Podolany	IV-X 2005	570 000	85 500	427 500	57 000
	2.	Budowa drogi Prusice- Staw Osadowy Wilków	IV-X 2005	808 000	121 200	606 000	80 800
		Program III					
		Przedsięwzięcia z zakresu oświaty					
1.	Budowa Sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Gierałtowie	VII2004- VII2006	2.200.000	260.000	-----	500.000	
	Program IV						
	Przedsięwzięcia w ramach Programu Odnowy Wsi						
1	Adaptacja budynku byłej szkoły na świetlicę wiejską w Prusicach (realizacja innych zadań POW)	IV-XI 2005	562 000	112 000	450 000	-----	
2.	Adaptacja budynku byłej kotłowni na świetlicę wiejską w Ernestynowie	IV-XI 2005	562 000	82 000	450 000	30 000	
	Razem			7.592.000	710.700	3.908.500	1.532.800

Rok	Zad lp.	Nazwa programu i zadania	Okres realizacji inwestycji	Łączne nakłady finansowe	Wysokość wydatków na realizację inwestycji		
					Budżet gminy	Fundusze UE (EFRR, EFGiOR)	Inne źródła WFOŚ i GW FP,FOGR, NFOŚ i GW, Budżet Wojewody
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2006		Program I Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sanitacyjnej wsi					
	1	Opracowanie dokumentacji na budowę kanalizacji sanitarnej Nowa Wieś Złotoryjska i Pyskowice	IX 2006	70 000	70 000		
	2.	Opracowanie dokumentacji na budowę kanalizacji sanitarnej Łażniki i Rzymówka (polepszenie warunków sanitarnych wsi)	I – IX 2006	60.000	60.000	-----	-----
	3.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Leszczynie (polepszenie warunków sanitarnych wsi)	VI-X 2006	3 522 000	22 000	2 600 000	900 000
		Program II Przedsięwzięcia z zakresu komunikacji i transportu					
	1	Budowa drogi Rokitnica , Wilków – staw osadowy (polepszenie warunków komunikacyjnych i transportu)	IV – IX 2006	946.000	146.000	640.000	160.000
		Program III Przedsięwzięcia z zakresu oświaty					
	1.	Budowa sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Gierałtowcu	IV - VII 2006	2.200.000	40.000	1 000 000	450.000
		Program V					

		Przedsięwzięcia z zakresu działań inwestycyjnych					
	1.	Uzbrojenie terenu pod lokalną strefę gospodarczą	II-X 2006	1 500 000	-	1 000 000	500 000
		Razem		8.298.000	338.000	5.240.000	2.010.000

8. SYSTEM WDRAŻANIA, SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1) System wdrażania

Plan Rozwoju Lokalnego zostanie przyjęty do realizacji przez Radę Gminy wiejskiej Złotoryja podczas sesji. Osobą odpowiedzialną za jego prawidłowe wdrażanie będzie Wójt gminy Złotoryja lub upoważniona przez Wójta osoba

2) System monitorowania planu rozwoju lokalnego

Monitorowanie i ocena planu rozwoju lokalnego będzie polegało na systematycznych sprawozdaniach realizowanych przez właściwego przedstawiciela Urzędu gminy Złotoryja

Każdy PRL w miarę upływu czasu musi być modyfikowany i uzupełniany . Ustalone wcześniej zadania nie mogą mieć charakteru niezmiennego tzn, że powinny być poddawane przeglądowi pod kątem zasadności i rezultatów ich realizacji w określonych odstępach czasu i w razie potrzeby powinny ulec weryfikacji. Należy również dokonywać przeglądu obszarów problemowych. Takie podejście spowoduje, że PRL, jego zadania będą dostosowane do aktualnych warunków i pojawiających się wcześniej nieprzewidzianych okoliczności. Należy wziąć pod uwagę fakt, iż w trakcie realizacji PRL wystąpi konieczność zaprojektowania i uruchomienia nowych zadań. Dlatego system monitorowania PRL spowoduje, iż będzie on na bieżąco odzwierciedlał potrzeby Gminy.

Osoby upoważnione do składania raportów będą w określonych odstępach czasu informować Wójta, Radę Gminy oraz jej mieszkańców o postępach we wdrażaniu Planu Rozwoju lokalnego. Będą one przedstawiały informacje na temat wdrażanych projektów i całego Planu Rozwoju Lokalnego w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Planu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Planu, Osoby odpowiedzialne powinny podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

System monitorowania Planu Rozwoju obejmował będzie obserwację realizacji celów i priorytetów rozwoju oraz realizację programu i projektów z niego wynikających. W związku z tym Plan będzie monitorowany i oceniany poprzez następujące wskaźniki:

1. Liczba km zmodernizowanych dróg.
2. Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych obiektów sportowych
3. Liczba km oddanych do użytku sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.
4. Liczba nowych i utrzymanych miejsc pracy.
5. Liczba osób podejmujących własną działalność gospodarczą.
6. Wartość pozyskanych nowych inwestycji zewnętrznych
7. Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych obiektów kultury i oświaty.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. w 2007 i w 2014 r.) osoby wyznaczone do monitorowania p.raz sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Planu Rozwoju Lokalnego. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Planu a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Wójta gminy wiejskiej Złotoryja.

3) Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Podstawą współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi będą wspólne konsultacje, wymiana doświadczeń oraz stałe spotkania monitorujące.

4) Public Relations PRL

Dystrybucja i promocja Planu Rozwoju Lokalnego gminy Złotoryja będzie realizowana za pomocą publikacji zamieszczonych w lokalnych mediach, wysyłki pocztowej do uprzednio wytypowanych osób oraz spotkań z mieszkańcami Gminy. Ważnym elementem promocji Planu Rozwoju Lokalnego będzie zastosowanie gminnych stron internetowych do jego publikacji.

SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia i sieć osadnicza	5
Tabela 2. Ludność	5
Tabela 3. Drogi na terenie gminy wiejskiej Złotoryja.....	10
Tabela 4. Wodociągi i kanalizacja	10
Tabela 5. Sieć gazowa	11
Tabela 6. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie Złotoryja w latach 2000 - 2003 r.	12
Tabela 7. Charakterystyka komunalnych zasobów mieszkaniowych w gminie Złotoryja w latach 2000 - 2003 r.....	12
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej.....	14
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej.....	14
Tabela 10. Struktura osób pracujących	15
Tabela 11. Podmioty gospodarcze na terenie gminy.....	15
Tabela 12. Bilans wykorzystania terenów gminy	16
Tabela 13. Zakłady przemysłowe w gminie	18
Tabela 14. Struktura powierzchni ze względu na klasę gruntów	20
Tabela 15. Gospodarstwa rolne na terenie gminy:	20
Tabela 16. Struktura gospodarstw rolnych	21
Tabela 17. Struktura powierzchni ze względu na własność gruntu.....	21
Tabela 18. Dynamika obrotu ziemią w okresie ostatnich trzech lat:	22
Tabela 19. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.....	23
Tabela 20. Ruch naturalny ludności	23
Tabela 21. Ludność wg poziomu wykształcenia	24
Tabela 22. Bezrobocie na terenie powiatu złotoryjskiego.....	24
Tabela 23. Struktura bezrobotnych według wieku	25
Tabela 24. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia.....	26
Tabela 25. Struktura dochodów budżetowych	30
Tabela 26. Wydatki budżetowe gminy według działów	30
Tabela 27. Imprezy sportowe i rekreacyjne na terenie gminy Złotoryja	32
Tabela 28. Kluby i organizacje sportowe na terenie gminy.....	34
Tabela 29. Mocne i słabe strony gminy wiejskiej Złotoryja	37

Tabela 30. Szanse i zagrożenia gminy wiejskiej Złotoryja	38
Tabela 31. Zadania operacyjne	39
Tabela 32. Inwestycje zrealizowane w latach 2002 – 2003	43
Tabela 33. Projekty i zadania inwestycyjne na lata 2004-2006	45
Tabela 34 .Wykaz inwestycji planowanych do realizacji na lata 2007 – 2013	47
Tabela 35. Program inwestycyjny gminy Złotoryja na lata 2004 – 2006	59

BIBLIOGRAFIA

1. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Wrocław 2000 r.
2. Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego za rok 2003. Urząd Statystyczny we Wrocławiu.
3. Rzeczpospolita, 15.09.2004 r.
4. Strona internetowa Urzędu Gminy Złotoryja: [www. zlotoryja.dolnyslask.pl](http://www.zlotoryja.dolnyslask.pl)